

Bureau Maatschappelijk Herstel en Rehabilitatie (MHR) biedt kwetsbaren in de samenleving een toekomstperspectief

Programma's 2025-2026

I. Inleiding

De re-integratie, resocialisatie en rehabilitatie van (ex-)gedetineerde jongeren met een niet-westerse achtergrond blijft een complexe uitdaging. Gemeenten, Veiligheidshuizen, jeugdzorg en andere ketenpartners slagen er onvoldoende in om blijvend contact te krijgen met jongeren van 17 tot en met 27 jaar én hun gezinnen. De aansluiting tussen opvoeding, ouderlijk toezicht en de Nederlandse samenleving ontbreekt vaak. Met name moeders hebben moeite met participatie, wat een grote invloed heeft op de ontwikkeling van de jongeren.

Daarnaast kampen veel jongeren met problemen op het gebied van onderwijs, huisvesting en werk, vaak in combinatie met een licht verstandelijke beperking (LVB) of psychische klachten. Het ontbreken van perspectief werkt recidive en zelfs radicalisering in de hand.

Bureau Maatschappelijk Herstel en Rehabilitatie (MHR) werkt inmiddels ruim 15 jaar met deze jongeren en hun netwerk. Door middel van intensieve begeleiding en een integrale aanpak weten we succesvol recidive en radicalisering terug te dringen. Ook signaleren we maatschappelijke hiaten en dragen we bij aan duurzame oplossingen. Onze aanpak wordt erkend door instellingen als Verwey-Jonker Instituut en Movisie. Waar het landelijke recidivepercentage rond de 48% ligt, blijft dit bij ons beperkt tot slechts 4%. Dit resultaat heeft geleid tot erkenning als Niet-Justitiegebonden Organisatie (NJO) door het Ministerie van Justitie en Veiligheid.

Vernieuwingen 2025–2026

We blijven vernieuwen om aan te sluiten bij de steeds veranderende behoeften van onze doelgroep:

- **LVB-aanpak:** We bouwen voort op onze gerichte aanpak voor jongeren met een licht verstandelijke beperking, die oververtegenwoordigd zijn in de doelgroep.
- **Brede preventie:** Het ORC-programma is uitgebreid en vangt nu ook jongeren uit de buurt op, met het oog op preventie en vroegtijdige interventie.

Nieuwe Projecten

- **Burners Impact Programma**
In samenwerking met Nizar El Manouzi, Zadkine en Albeda, ontwikkelen we het project **Burners Be Creative**, geïnspireerd op de film *Burners*. Jongeren gaan op een creatieve ontdekkingsreis naar hun identiteit, mogelijkheden en toekomstperspectief. Ze nemen deel aan workshops, meeloopdagen en filmen hun eigen verhaal. Het traject wordt afgesloten met het symbolisch overhandigen van een paspoort als erkenning van hun persoonlijke groei.
- **VrijeSprekers – Doorontwikkeling**
In 2025 intensiveren we de begeleiding van jonge ex-gedetineerden via het **VrijeSprekers**-platform. We richten ons op traumaverwerking, zelfreflectie en het ontwikkelen van spreekvaardigheid. Ook bieden we trainingen in netwerkontwikkeling en duurzaam inzetten

van ervaringskennis. www.vrijesprekers.nl wordt verder uitgebouwd tot een dynamisch platform voor verhalen, praktische tools en verbinding tussen ervaringsdeskundigen en organisaties.

- **Project HER (Herken, Ervaar, Realiseer)**

Dit project richt zich op twintig Rotterdamse meiden (12–16 jaar) en biedt een intensief traject van elf weken. In samenwerking met HefHouse en vrouwelijke rolmodellen werken de deelnemers aan zelfvertrouwen, talentontwikkeling en het stellen van doelen. Het traject wordt afgesloten met een presentatie en krijgt een stevige nazorgcomponent, gericht op blijvende impact.

II. Vrijwilligers

Bureau MHR is een vrijwilligersorganisatie. Sinds de oprichting, vijftien jaar geleden, is het aantal vrijwilligers, net als het aantal programma's, gegroeid. Onze vrijwilligers kunnen zelf aangeven voor welke projecten zij zich willen inzetten, op welke dagen en hoeveel uur. Zo kan een vrijwilliger incidenteel een keer koffie schenken bij Al Nour, maar zijn er ook vrijwilligers die vier dagen in de week actief zijn als bezoeker-vrijwilliger.

We werven jaarlijks nieuwe vrijwilligers. Een vrijwilliger kan zich een keer inzetten, maar ook wekelijks. We hebben een vaste kern vrijwilligers per project die veel werk verzetten.

Programma's

Naam
Forsa! / Forsa! LVB
PreJob
Al Nour
Horizon
RIC
ORC
Al Hidjra

Investering in de maatschappij

In 2024 was Bureau MHR met het Forsa!-programma actief in meerdere steden, voornamelijk west-Nederland. Een aanzienlijk aantal jongeren is met succes begeleid richting onderwijs, werk of andere zinvolle dagbesteding. Deze inzet heeft geleid tot een substantiële maatschappelijke besparing, mede doordat minder jongeren opnieuw in detentie belanden. Het recidivepercentage binnen ons programma ligt ver onder het landelijke gemiddelde. Daarnaast dragen de vele vrijwillige uren die in het programma worden gestoken bij aan een grote maatschappelijke meerwaarde.

Deskundigheidsbevordering

Om onze vrijwilligers te behouden, te blijven boeien en hun deskundigheid op peil te houden, bieden we jaarlijks een divers trainingsaanbod. Hierbij het overzicht van de trainingen die worden gegeven. Per training geven we een beknopte beschrijving, het doel van de training en de naam van de trainer of organisatie die de training verzorgde.

Terugkerend aanbod – Training Forsa! methodiek van Youssef Ouicha

De belangrijkste trainingen die de maatjes krijgen, zijn de trainingen over de Forsa! methodiek. In de trainingen leren de maatjes over de verschillende leefgebieden en manieren waarop zij de jongeren hierin kunnen begeleiden. Tevens krijgen de maatjes trainingen die hun competenties versterken in de begeleiding volgens de richtlijnen van de Forsa! methodiek. Deze trainingen vinden meerdere keren per jaar plaats.

Training Psychosociale stressanalyse van Yasmina en Pelin

Veel van de jongeren in begeleiding kampen met stress. Dit belemmert hun re-integratie en heeft recidive tot gevolg. In de training Psychosociale Stressanalyse leren de maatjes hoe ze testen kunnen afnemen bij de jongeren om de stressfactoren in hun leven te achterhalen. Er wordt geanalyseerd hoe groot de draaglast is (wat veroorzaakt de stress), hoe groot de draagkracht is (lichamelijke conditie en omgang met problemen) en wat de sociale draagvlak is (steun uit de omgeving).

Training Gespreksvaardigheden van Sandra Schenk

Voor de maatjes is het belangrijk dat zij een professionele band kunnen opbouwen met de jongeren. Aangezien zij de jongeren wekelijks zien, is het van belang dat zij gesprek gaande kunnen houden en tevens de juiste informatie naar boven kunnen halen. Waarnemingen onderscheiden van interpretaties, actief luisteren en je verplaatsen in de ander zijn belangrijke vaardigheden. In de training gespreksvaardigheden ontvangen de maatjes handvatten om hieraan te werken. Middels rollenspellen gaan de maatjes met elkaar aan de slag.

Training van Zorgverzekeringslijn van Yasin Kiliç

In deze training hebben wij informatie ingewonnen over het schuldenproces omtrent verzekeringen en de CAK. Er zijn tips en tricks gedeeld met de maatjes om toe te passen in de begeleiding met de jongeren. Het doel van deze training was om een beter beeld te krijgen van de processen en wetgeving omtrent de verzekeringen, ten goede van de begeleiding van de jongeren die wij begeleiden.

Voorlichting van SchuldenLabo70 van Mirjam Staas

In de begeleiding van jongeren lopen we helaas vaak tegen schuldenproblematieken aan. Dit was reden genoeg om het contact op te zoeken met SchuldenLabo70. Na het versturen van een mail ben ik in contact gekomen met Mirjam Staas. Mirjam is langsgekomen op kantoor om mij en Youssef uit te leggen waar het Schuldenlabo70 zich mee bezig houdt. Het doel was om een beter beeld te krijgen van het sociale kaart van Delft op het gebied van schuldenproblematieken om jongeren vervolgens beter verder te helpen met schulden.

Training over VOG van Justis Esther Vogelenzang

Regelmatig komt het voor dat onze jongeren belemmerd worden door een VOG, of in de veronderstelling zijn dat zij belemmerd worden. Echter is er vaak meer mogelijk dan dat er vooraf wordt gedacht. In deze training kwam aan bod wat de voorwaarden zijn om wel of niet in aanmerking te komen voor een VOG. Hier kunnen de maatjes verder mee in hun begeleiding. Het doel van deze training was om een beter beeld te krijgen van het beleid dat gevoerd wordt op het gebied van VOG's. Er bestaat namelijk ook de mogelijkheid om in bezwaar te gaan na een afwijzing van je VOG.

Presentatie over GreenFox Social Return van Esther Façee Schaeffer

In deze presentatie heeft Esther uitgelegd wat GreenFox kan betekenen op het gebied van werk in het kader van Social Return. GreenFox biedt werk aan in de techniek/bouw en na goed

werknemerschap kan er een opleiding bekostigd worden voor werknemers, waaronder onze jongeren. Daarnaast kan GreenFox ook een VCA-diploma bekostigen. Het doel van deze presentatie was om kennis te maken met de organisatie GreenFox, maar ook een beter beeld krijgen van de procedures in de aanmelding. Tot slot heeft Esther het uitgebreid gehad over de functies die aangeboden worden.

Training LVB van Clair van Genderen

Op deze dag hebben wij deelgenomen aan een training van Hogeschool Leiden. Deze training stond in het teken van jongeren met een Licht Verstandelijke Beperking. Tijdens de training was er ook een jongere aanwezig met LVB die een deel van de training verzorgde op het gebied van zijn eigen ervaringen. Het was een interactieve training die ons een beter beeld gaf over het leven met een LVB. Het doel van de training was om bewuster te worden van een LVB om hiermee op de juiste manier mee om te gaan in onze begeleiding van jongeren.

Weerbaarheidstraining PI Alphen ad Rijn

Deze training leert de vrijwilligers hoe zij fysiek en mentaal sterk in hun schoenen kunnen staan. De training leert hoe je moet reageren in situaties van escalatie maar ook hoe om te gaan met stress. Tevens leert men tijdens de training hoe je een ander persoon tot rust kan brengen. De band die de maatjes met de jongeren opbouwen is vrijwel altijd positief. Mocht het ooit voorkomen dat een situatie escaleert, dan is het van belang dat het maatje weet hoe hij of zij moet reageren.

III. Programma's: interventies en sociaal kapitaal

1. Forsa! programma

Forsa! is een allesomvattende aanpak voor omvangrijke begeleiding van (ex-)gedetineerde jongeren van niet-westerse afkomst tussen 17 en 27 jaar. Forsa! betekent Kracht in het Spaans en Kans in het Arabisch; dat is precies wat we bieden met ons programma. Aan het Forsa! programma zijn enkele ondersteunende projecten gekoppeld.

Zo kunnen moeders en zussen deelnemen aan het empowermentprogramma Al Nour (het licht). Voor de vaders en broers is het emancipatieprogramma Horizon ontwikkeld. Zo krijgt de familie handvatten aangereikt, waarmee hun zoon/dochter/broer/zus na detentie beter kan worden opgevangen en ondersteund worden in het rehabilitatieproces.

In het verlengde van Forsa! is een PreJob training ontwikkeld. Deze is specifiek gericht op het vinden van een opleiding en/of werk. Ook is er een aanvulling op de Forsa! methodiek ontwikkeld voor jongeren met een Licht Verstandelijke Beperking (LVB). De nieuwste activiteit is het ORC (Opvang en Re-integratie Centrum), waar een zinvolle dagbesteding en een veilig (dag)onderkomen centraal staan.

1.1 Forsa! methodiek

Forsa! werkt aan rehabilitatie en re-integratie van ex-gedetineerde jongvolwassenen met een niet-westerse achtergrond. De begeleiding vindt plaats gedurende drie tot zes maanden tijdens detentie, tot een jaar daarna. Het traject wil voorkomen dat de jongere weer vervalt tot crimineel gedrag en helpt de jongere om het dagelijks leven weer op de rails te krijgen.

Unieke succesfactoren zijn expertise over de doelgroep (ex-)gedetineerden van niet-westerse afkomst en inzet van een (maatje)met eenzelfde culturele achtergrond. De inzet vanuit het vrijwilliger kader is juist wat voor deze doelgroep, de jongere, een positief verschil maakt.

Inzet maatjes

Forsa! werkt met vrijwillige maatjes die de jongeren ondersteuning bieden, tijdens en na detentie, op emotioneel en praktisch vlak. Een maatje spreekt wekelijks af met de jongere. De bezoeken beginnen ongeveer drie maanden voor de vrijlating en gaan buiten de gevangenis nog negen maanden tot een jaar door. Het maatje helpt de jongere na vrijlating zijn weg te vinden in de samenleving door bijvoorbeeld samen de nodige instanties te bezoeken. Het maatje werkt nauw samen met een maatschappelijk werker (MW) aan het behandelplan. De maatjes vervullen een voorbeeldfunctie voor de jongere. Ze zijn assertief en beschikken over een goed ontwikkeld empathisch vermogen. Ze zijn in staat tot zelfreflectie en cultureel sensitief.

De begeleiding en ondersteuning van Forsa! richt zich op zes leefgebieden van de jongeren: begeleiding naar werk, opleiding, huisvesting, gezondheidszorg, herstel met familie en herstel met het slachtoffer. Er is aandacht voor de jongere en voor zijn (familie)systeem. Deze integrale aanpak vormt ook het succes van de methodiek. Wil een organisatie de doelgroep bereiken dan is het van groot belang dat ook de ouders, broers en zussen en een eventuele partner deelnemen aan de interventie. Dat dit Bureau MHR goed lukt, komt door de bekendheid met de culturele gemeenschap. De maatjes en vertrouwenspersoon/maatschappelijk werker komen uit de eigen gemeenschap, waardoor er geen taal- en cultuurbarrière is en er sneller een vertrouwensband wordt opgebouwd.

De (ex-)gedetineerde wordt met behulp van Forsa! 'maatschappij proef' en krijgt op deze manier een eerlijke nieuwe kans.

1.2. Forsa! LVB

Jongeren met een licht verstandelijke beperking (LVB) zijn extra kwetsbaar wanneer het gaat over criminaliteit en verslavingsproblematiek. De jongeren die in deze groep vallen, zijn sterk oververtegenwoordigd in de penitentiaire inrichtingen. Zij blijken veel moeite te hebben met het begrijpen van de praktische zaken die nodig zijn om hun leven buiten de PI weer op de rails te krijgen. We zien vele zaken waarbij een jongere tegen zijn grenzen van zelfredzaamheid aanloopt en deze jongeren zijn extra kwetsbaar wanneer het gaat over criminaliteit en verslavingsproblematiek.

Deskundigheid bevorderen

Om de vrijwillige maatjes genoeg handvaten te bieden om deze groep jongeren goed te kunnen begeleiden, heeft Bureau MHR in 2019 de Forsa! methodiek aangepast om LVB jongeren adequaat te kunnen ondersteunen. Om de deskundigheid van onze vrijwilligers op dit terrein te vergroten, werken we hierin samen met dr. Hendrien Kaal, lector LVB en jeugdcriminaliteit aan de Hogeschool Leiden. We hebben onze ervaringen met deze doelgroep verwerkt in een factsheet LVB-jongeren in detentie en in een handleiding voor professionals Omgaan met LVB-jongeren in detentie.

Training maatjes

Alle vrijwilligers krijgen, naast de reguliere trainingen, een extra training in om beter om te kunnen gaan met LVB jongeren. Wij monitoren de ontwikkelingen m.b.t. recidive en radicalisering onder deze groep. Ook organiseren we terugkomdagen waar we onze vrijwilligers bijspijken over relevante maatschappelijke thema's.

Om als maatje een LVB jongere op maat te kunnen begeleiden, zijn aanpassingen nodig. LVB jongeren hebben meer sturing nodig in plaats van ondersteuning. Ze zijn niet alleen beperkt in hun gedrag, maar ook in hun communicatie, en hebben meer moeite met praktische zaken. Vaak geven de jongeren aan dat ze het begrijpen maar pakt dit in de praktijk anders uit. Hierdoor zijn de maatjes genoodzaakt om taken uit handen te nemen van de jongeren. Het kan voorkomen dat de jongeren uit schaamte het contact met het maatje verbreken of het maatje ontwijken. Met als gevolg dat deze jongeren de begeleiding verliezen en opnieuw in de criminaliteit belanden.

Ontwikkeling app

Om de begeleiding van deze groep te verbeteren, zijn we de samenwerking aangegaan met studenten van de ICT afdeling van de Haagse Hogeschool. We ontwikkelen een app voor LVB jongeren die hen ondersteunt om hun leven te structureren en vereenvoudigen, zoals het bijhouden van een logboek. De applicatie dient als ondersteuning van het LVB hoofdstuk uit het werkboek van de Forsa! methodiek. De LVB jongeren zijn betrokken bij de bouw. Zij geven de maatjes en ontwerpers inzicht in wensen en leefpatroon. De applicatie maakt veelal gebruik van iconen en visuele toelichtingen waardoor het gebruiksvriendelijk en aangenamer is voor de LVB jongeren. De applicatie heeft als doel de jongere te begeleiden in zijn of haar re-integratietraject na detentie. Middels de applicatie worden de jongeren geholpen met huisvesting, het opbouwen van een sociaal netwerk/vangnet, dagbesteding (studie/leerwerktraject/vrijwilligerswerk/baan etc.), inzicht in schulden en vaste lasten, en praktische zaken als het afsluiten van verzekeringen en de aanvraag van een VOG.

Werking app

Buiten de hulp bij praktische zaken en het opbouwen van een sociaal netwerk, dient de applicatie voor het maatje als middel om in contact te blijven met de jongeren. Gedurende het begeleidingstraject is het contact tussen de jongeren en het maatje in de gevangenis vaak sterk. Wanneer de jongeren vrij komen gaan zij vaak zwerven en verliest het maatje de jongeren uit het oog. De applicatie geeft het maatje de mogelijkheid om de voortgang van de jongeren bij te houden en het contact te onderhouden en verstevigen. Ook wordt er onderzocht hoe de applicatie bij de jongere terecht komt en op welke wijze het maatje de jongere kan stimuleren om de applicatie ook daadwerkelijk te gebruiken. Naar aanleiding hiervan is een beloningssysteem bedacht waarbij de jongeren credits kunnen verdienen. Goed gedrag wordt op deze wijze gestimuleerd. Hierbij valt te denken aan de vergoeding van diverse kosten waardoor ze sneller hun leven op het rechte pad hebben. Bijvoorbeeld bij de aanvraag van een VOG, een zorgverzekering of een identiteitskaart.

1.3. Prejob

Voor ex-gedeteneerden is het vaak lastig om na detentie een opleiding of stageplek te vinden waar ze worden toegelaten. Dit wordt extra bemoeilijkt doordat zij na hun detentie niet in aanmerking komen voor een VOG (verklaring van onbesproken gedrag). PreJob biedt jongeren de kans om wel een opleiding te starten en/of werk te vinden.

De jongeren die deelnemen aan het Forsa! programma kunnen zich aanmelden voor het PreJob traject. PreJob begeleidt deelnemers in een korte tijd voor op hun terugkeer in de maatschappij en ondersteunt hen richting onderwijs of werk. Het trainingsprogramma staat helemaal in het teken van het leven na de gevangenis. In het programma van zes weken vinden zes trainingen plaats.

Het unieke van PreJob is dat de eerste vier trainingen tijdens detentie plaatsvinden. De jongeren hebben daardoor de kans om hun detentietijd zinvol uit te zitten en ook nog te leren hoe ze hun leven, samen met hun Forsa! maatje, op de rails krijgen en weer een opleiding of werk vinden.

Tijdens de eerste vier trainingen wordt gebruik gemaakt van rollenspellen waarbij de jongeren worden bijgestaan door een professionele trainer en trainersacteur. Keer op keer wordt een situatie uit het echte leven nagespeeld. De jongeren krijgen aldus inzicht in en besef van hun eigen gedrag en leren zij omgaan met teleurstellingen alsook met emotie- en agressiebeheersing.

De laatste twee trainingen vinden op het kantoor van Bureau Maatschappelijk Herstel en Rehabilitatie (MHR) plaats. Hier komen alle facetten van een representatief voorkomen aan bod. De jongeren leren niet alleen een goede CV en sollicitatiebrief te schrijven, ze leren ook een sollicitatiegesprek te voeren en welke houding en motivatie een werkgever graag ziet, zoals bijvoorbeeld op tijd komen, beschaafd Nederlands praten en gezag aanvaarden.

Inzet maatje

Ook de maatjes worden bij de training betrokken. Zo bieden de maatjes gedurende de PreJob trainingsperiode de jongeren, tijdens hun wekelijkse ontmoeting, ook extra ondersteuning. Onder meer door te helpen met huiswerk en te reflecteren (beter: reageren) op de trainingen. Zij gaan samen op zoek naar vacatures en opleidingsmogelijkheden. Ook begeleiden de maatjes de jongeren naar bijvoorbeeld voorlichtingsavonden op scholen.

Resultaat

PreJob leert de deelnemers de juiste vaardigheden, om met succes terug te keren in de samenleving, met zicht op een goede, zelfstandige toekomst. De deelnemers leren hun eigen gedrag te analyseren; om te gaan met teleurstellingen of agressie; aanleren van vaardigheden die in de maatschappij vereist zijn en positief in het leven te staan.

Samenwerkingspartners

Bureau MHR werkt binnen PreJob samen met onder meer Penitentiaire Instelling Haaglanden, het UWV, Gemeente Den Haag, ROC Mondriaan en diverse ondernemers.

1.4. Al Nour

Al Nour is onderdeel van de integrale aanpak van het Forsa! programma. Naast het ondersteunen en begeleiden van de jongeren, wordt ook de directe omgeving, betrokken. Al Nour ontstond vanuit de verwerkingsbehoefte van moeders en zussen van (ex-)gedetineerde jongeren om de detentie van hun familielid een plek te kunnen geven. Inmiddels is Al Nour uitgegroeid tot een volledig aanbod voor vrouwen op het gebied van emancipatie, zelfontwikkeling en empowerment. Op de Jan Luykenlaan 78 te Den Haag biedt Bureau MHR, voor alle vrouwen die een steuntje in de rug kunnen gebruiken of zichzelf willen ontwikkelen een vrouwencentrum. Gerund door vrouwen, voor vrouwen!

Lotgenoten contact

Het geven van ondersteuning en begrip is voor moeders en zussen vaak geen eenvoudige opgave, omdat ook zij de effecten van de situatie ondervinden, waarin hun zoon of broer terecht is gekomen. Om de moeders en zussen te helpen bij de verwerking van het gezinsprobleem en hen bij te staan in de ondersteuning die zij aan hun zoon of broer willen bieden, heeft Bureau MHR het programma Al Nour (Het Licht) ontwikkeld. Doel van het programma is om moeders en zussen te helpen de

detentie van hun gezinslid te verwerken en een positieve en krachtige houding te realiseren om hun rol in het herstelproces te kunnen vervullen.

Dat gebeurt onder meer door bijeenkomsten van lotgenoten die door Bureau MHR georganiseerd worden. Wij geloven in de kracht van het delen van ervaringen en het ontmoeten van lotgenoten. Tijdens exclusief georganiseerde bijeenkomsten voor moeders en zussen van (ex-)gedetineerden worden ervaringen uitgewisseld en situaties, schuldgevoel, verdriet en boosheid gedeeld. Deze uitwisseling van ervaringen en gevoelens helpen bij het verwerken van de gebeurtenis. Dankzij deze bijeenkomsten zien moeders en zussen in, dat zij er niet alleen voor staan en dat zij niet de enigen zijn met deze problemen en uitdagingen. Deze bewustwording helpt moeders en zussen bij het verwerkingsproces, dat veel energie kost en hard werken is.

Empowerment

Naast het delen van ervaringen en emoties tijdens de bijeenkomsten met lotgenoten, biedt het programma Al Nour een traject aan voor het versterken van het zelfvertrouwen en de zelfverzekerdheid van moeders en zussen. Dit gebeurt door middel van voorlichting en cursussen, georganiseerd door Bureau MHR. Deskundigen dragen daarbij handvatten aan die helpen bij het opvangen en ondersteunen van hun gezinslid in het herstelproces.

Spreekuur

Ook in 2024 kwamen er hulpvragen binnen vanuit het netwerk rondom de doelgroep. De hulpvragen van de vrouwen varieerden van het assisteren bij het vinden van een advocaat voor hun gedetineerd kind, het helpen bij de schulden die de gedetineerde achterliet, het zorg dragen dat de woning en woonlasten die de zoon of partner achterliet werden opgelost.

1.5. Horizon

Horizon is een empowerment programma waarbij ouders kennis opdoen over de opvoeding in Nederland en hoe zij hun ouderrol kunnen versterken. Met als doel dat ouders hun ex-gedetineerde kind na detentie beter opvangen. Ook wordt hierdoor voorkomen dat hun andere (minderjarige) kinderen het criminele pad op gaan, of erger, radicaliseren.

Lotgenoten contact

Het geven van ondersteuning en begrip is voor vaders en broers vaak geen eenvoudige opgave, omdat ook zij de effecten van de situatie ondervinden, waarin hun zoon of broer terecht is gekomen. Om de vaders en broers te helpen bij de verwerking van het gezinsprobleem en hen bij te staan in de ondersteuning die zij willen bieden, heeft Bureau MHR het programma Horizon ontwikkeld. Doel van het programma is om vaders en broers te helpen de detentie van hun gezinslid te verwerken en een positieve, krachtige houding te realiseren om hun rol in het herstelproces te kunnen vervullen.

Wij geloven in de kracht van het delen van ervaringen en het ontmoeten van lotgenoten. Tijdens exclusief georganiseerde bijeenkomsten voor vaders en broers van (ex-)gedetineerden worden ervaringen uitgewisseld, situaties, schuldgevoel, verdriet en boosheid gedeeld. Deze uitwisseling van ervaringen en gevoelens helpen bij het verwerken van de gebeurtenis. Dankzij deze bijeenkomsten zien vaders en broers in dat zij er niet alleen voor staan en dat zij niet de enigen zijn met deze problemen en uitdagingen. Deze bewustwording helpt vaders en broers bij het verwerkingsproces, dat veel energie kost en hard werken is.

Emancipatie

Naast het delen van ervaringen en emoties tijdens deze bijeenkomsten met lotgenoten, biedt het programma een traject aan voor het versterken van het zelfvertrouwen en de zelfverzekerdheid van vaders en broers. Dit gebeurt door middel van voorlichting en cursussen. Daarbij krijgt men van

deskundigen handvatten aangereikt, die helpen bij het opvangen en ondersteunen van hun gezinslid in het herstelproces.

2. Opvang en Re-integratie Centrum (ORC)

Uit onderzoek blijkt dat door het aanbieden van perspectief, aan jongeren, recidive en radicaliseren voorkomen kan worden. Met ons nieuwste project Opvang en Re-integratie Centrum (ORC), pakken we twee problemen aan die hiervoor een groot risico vormen.

1. De opvang van ex-gedetineerden direct na detentie. Voor vele jongeren is er direct na vrijlating nauwelijks iets geregeld. Zij zwerven vaak rond in de wijk, met alle gevolgen van dien. In detentie zijn de jongeren vaak alles kwijtgeraakt: huis, opleiding, inkomen/uitkering, zorgverzekering enz. Wanneer ze vrijkomen dan zijn al deze zaken, zoals onderdak en inkomen, (nog) niet geregeld.
2. Na vrijlating is het voor veel jongeren moeilijk om een baan te vinden of een opleiding te starten omdat een VOG (verklaring van goed gedrag) gevraagd wordt. Jongeren met een detentieachtergrond kunnen geen VOG aanvragen. We signaleren dat steeds meer opleidingen, maar ook kamerverhuurbedrijven, vaker een VOG als voorwaarde eisen. Wij zien dat juist de eerste zes weken van hun vrijlating cruciaal zijn voor het verdere verloop van hun rehabilitatie. In deze periode is het belangrijk dat de jongeren goed opgevangen en begeleid worden om overlast en recidive te voorkomen.

De jongeren kunnen bij het ORC terecht voor ondersteuning en begeleiding en iemand die hen op weg helpt naar werk en/of opleiding. Het ORC is de zachte landing van detentie naar (betaald) werk.

Werving

Al in detentie worden de jongeren geïnformeerd over het ORC. Zij kunnen zich al voor hun vrijlating inschrijven. Doordat onze maatjes regelmatig te vinden zijn in de Penitentiaire Instelling (PI) is de drempel om in contact te treden laag. Veel jongeren zijn bekend met Bureau MHR of het Forsa! programma. Al in de laatste drie maanden van detentie starten onze maatjes met de begeleiding. Ook bemannen onze maatjes het Re-integratie Centrum (RIC) op twee verschillende locaties van de PI Alphen aan de Rijn en in de PI Hoogvliet en de PI de Schie. Ook de jongeren die deelnemen in een Forsa! traject (maatjesproject) worden door hun maatje benaderd over het ORC.

Doelgroep

Jongeren met een taakstraf en/of Penitentiair Programma (PP) geven aan dit graag uit te voeren bij Bureau MHR. Het PP is de laatste fase van detentie waarin de jongeren geleidelijk re-integreren. Ze werken overdag of volgen onderwijs en 's avonds gaan ze terug naar detentie. Deze jongeren krijgen vaak een enkelband. Voor hen is het ORC een kans om zich beter te ontwikkelen, in plaats van een plek waar de jongere alleen maar fysieke arbeid moet verrichten en verder geen sociale interactie heeft. Jaarlijks verwachten we 8 tot 10 jongeren vanuit het PP programma.

Daarnaast kunnen jongeren in de laatste fase van detentie op regimes gebonden verlof. Dit is bedoeld om de jongeren voor te bereiden op een goede terugkeer in de maatschappij. De gedetineerden die in een zeer beperkte beveiligde inrichting zitten (ZBBI) kunnen in de laatste fase van hun detentie al een baan of opleiding volgen buiten de PI. Zij komen dan na het werk weer slapen in de PI. In overleg met de PI Krimpen en PI Alphen bieden we jongeren begeleiding en dagbesteding aan in het ORC. Het gaat om 30 à 40 jongeren per jaar. In de toekomst kunnen er mogelijk vanuit meerdere PI's jongeren onderdak vinden in het ORC.

Rol maatje

Een groot voordeel voor het ORC is dat de jongeren vaak al bekend zijn met Bureau MHR. Er is een

vertrouwensband tussen onze vrijwilliger (maatje) en de jongere. Dit biedt de veilige omgeving die veel jongeren nodig hebben van waaruit zij zich kunnen ontwikkelen. De begeleiding binnen het ORC wordt deels door onze maatjes opgepakt. Bureau MHR zorgt voor extra vrijwilligerstrainingen. Zodra de jongere wordt vrijgelaten, haalt het vaste maatje hem op en komen ze beiden voor een kennismaking naar het ORC. Al in detentie hebben zij onder begeleiding van hun maatje een plan van aanpak opgesteld waarin alle leefgebieden zijn verwerkt en is er duidelijk geworden waar de jongere hulp bij nodig heeft om succesvol te kunnen rehabiliteren. Deze aanpak wordt na detentie gewoon voortgezet. Wel gaan we kijken of de activiteiten op de leefgebieden Opleiding en Werk ook in het ORC gedaan kunnen worden. Veel van de ex-gedetineerde jongeren hebben een leeg cv en weinig werkervaring.

Dagbesteding

Het hele ORC is erop gericht om de jongeren structureel bezig te houden in een kwetsbare periode van hun leven. We proberen de jongeren tenminste de eerste zes weken na vrijlating intensief te begeleiden om terugval te voorkomen. We halen ze binnen en houden ze binnen. In het ORC worden de jongeren geactiveerd en doen zij (vrijwilligers)werk. Ook starten we een talentontwikkelingsprogramma. De jongeren hebben aangegeven zich ook op andere terreinen te willen ontwikkelen. Zij denken aan bijvoorbeeld sport, maar ook kunst en cultuur. Aandacht voor iemands talenten of de ontwikkeling van talenten draagt bij aan het zelfvertrouwen van de jongeren.

Veel van de ex-gedetineerde jongeren hebben een leeg cv en weinig werkervaring. In het ORC biedt Bureau MHR ook activiteiten op het terrein van Werk en Opleiding. Zo helpt Bureau MHR, in samenwerking met ROC Mondriaan, de jongeren om deelcertificaten te behalen. De werkervaring en kennis, opgedaan in het ORC, biedt de ex-gedetineerde jongeren perspectief op het vinden van een betaalde baan of opleiding die bij hen past.

Ambitie richting nachtopvang

Omdat wij als organisatie niet beschikken over de juiste papieren en de juiste locatie om ook nachtopvang aan te bieden, moeten de jongeren 's nachts het ORC verlaten. We zijn in gesprek met partijen als Stek en woningbouwverenigingen om voor de jongeren ook onderdak te kunnen vinden. Ook willen we in de toekomst opnieuw met fondsen om de tafel om samen aandacht te genereren voor zwerfjongeren en dakloosheid. Wij denken daarbij aan het huren en of kopen van een groot leegstaand gebouw/ kerk die verbouwd wordt tot een fase huis (tijdelijk onderdak voor onze doelgroep). Waar alle activiteiten voor en door de doelgroep in gehuisvest kunnen worden. Dit is een droom die we hopen op termijn ook te kunnen realiseren. Want onderdak overdag dat gaat ons lukken. Maar juist in de avond en nacht zijn deze momenten een kritieke factor die recidive in de hand werkt.

3. RIC & wandelend spreekuur

Veel PI's hebben een RIC. Het is een ruimte in de penitentiaire inrichting (PI) waar gedetineerden, met ondersteuning van vrijwilligers en medewerkers, terecht kunnen om zelf te werken aan de basisvoorwaarden van hun re-integratie.

Vrijwilligers van Bureau MHR bemannen het RIC (Re-integratie Centrum) in de PI locatie Maatschapslaan en locatie Van Eikenlaan. Daarnaast participeren we in het 'wandelende spreekuur' in de PI Hoogvliet en PI De Schie. Ook houden we spreekuur in de PI Krimpen a/d IJssel.

De gedetineerde kan bijvoorbeeld contact zoeken met de gemeente. Voor een gemeente is het via een RIC gemakkelijker om contact te leggen met de gedetineerde burger. In het centrum wordt een

beroep gedaan op de zelfstandigheid en verantwoordelijkheid van de gedetineerde ten behoeve van hun re-integratie. Gedetineerden die dat niet kunnen, worden door de medewerkers en/of vrijwilligers ondersteund.

Wat kan er in een re-integratiecentrum?

In het centrum zijn vele re-integratieactiviteiten mogelijk zoals:

- spreekuren gemeente of zorginstellingen,
- voorlichting (folders/brochures) bekijken of ophalen,
- CV, sollicitatiebrief of portfolio schrijven,
- huiswerk maken,
- dvd's bekijken over bijvoorbeeld banen en beroepen,
- invullen van (digitale) formulieren,
- op een speciaal beveiligde computer bepaalde websites bezoeken voor bijvoorbeeld inschrijven voor een woning,
- naar vacatures zoeken of inschrijven bij het UWV,
- inventariseren van schulden en aanschrijven van schuldeisers,
- zorgverzekering opzeggen/opstarten.

Inzet vrijwilligers

Veel jongeren raken in detentie alles kwijt. De Forsa methodiek voorkomt dat er niets geregeld is voor de jongeren als hij op vrijevoeten wordt gesteld. Door al in detentie en in dit geval vanuit het RIC te werken, werken we gestaagd aan de uitvoering van het plan en zetten we acties uit op de leefgebieden waar ondersteuning bij nodig is. In het RIC kunnen jongeren onder begeleiding werken aan praktische zaken zoals, huisvesting, zorgverzekering en schulden aanpak.

In het RIC werken we aan het opbouwen van vertrouwen en maken we een begin met de uitvoering van het individuele plan van aanpak dat we met elke Forsa! jongeren al in detentie opstellen en uitvoeren. Het vrijwillige maatje en de jongere werken nauw samen aan de re-integratie en het weer op de rails krijgen van het leven van de jongeren.

4. Ambassadeursprogramma

Bureau MHR heeft een bijzonder ambassadeursprogramma opgezet waarbij ex-gedetineerden worden opgeleid tot sprekers. Het doel van dit programma is om de strafrechtketen op een positieve manier te beïnvloeden en te streven naar een effectief en eerlijk strafrecht. Daarbij willen wij dat de ambassadeurs zich verder ontwikkelen in dit vak waardoor zij mogelijk in de toekomst hun brood hiermee kunnen verdienen.

De ex-gedetineerden die deelnemen aan het ambassadeursprogramma hebben allemaal een andere achtergrond en levensverhaal. Door middel van trainingen worden ze opgeleid tot sprekers die hun ervaringen delen met verschillende doelgroepen, zoals studenten, professionals en beleidsmakers.

De ambassadeurs spreken openlijk over hun verleden, de omstandigheden die hebben geleid tot hun detentie en hun persoonlijke groei tijdens en na detentie. Door het delen van deze verhalen hopen de ambassadeurs een positieve verandering teweeg te brengen in de strafrechtketen.

Het ambassadeursprogramma biedt niet alleen een platform voor ex-gedetineerden om hun stem te laten horen, maar het geeft hun ook de mogelijkheid om nieuwe vaardigheden te leren en zichzelf verder te ontwikkelen. Zo kunnen ze hun ervaringen omzetten in iets positiefs en bijdragen aan de samenleving.

Het ambassadeursprogramma is een uniek initiatief van Bureau MHR dat niet alleen bijdraagt aan de persoonlijke ontwikkeling van de ex-gedetineerden, maar ook aan een effectiever en eerlijker strafrecht

Ongeveer 74% van de gevangenisstraffen duurt korter dan drie maanden. Deze straffen dragen niet bij aan re-integratie en herstel, maar vergroot juist de kloof tussen de dader en de samenleving en het risico op recidive. Zo blijkt uit onderzoek van RSJ dat 50% van de justitiabelen binnen een maand uitstroomt. Dit is te kort om een detentie- en re-integratieplan op te stellen. Daarnaast wordt slechts 10% van de korte straffen opgelegd in combinatie met reclasseringstoezicht. Dit zijn maar een aantal percentages waaruit blijkt dat dit strafbeleid averechts werkt en herzien dient te worden.

Deze reis was een onvergetelijke ervaring voor de deelnemers, waarbij ze de kans kregen om te werken aan hun ondernemerschap en spreken in een nieuwe omgeving met een andere taal en cultuur. Nizar El Manouzi, een acteur en presentator, hielp hen bij de trainingssessies en ze werden zelfs voor één dag gekoppeld aan een local uit Marrakech om hun verhaal zo goed mogelijk te vertellen.

Later werden de deelnemers bijgeschoold door Frans Douw, medeoprichter van Stichting Herstel en Terugkeer, en Danny Jacksteit, professioneel spreker en ervaringsdeskundige. Zij deelden tips en adviezen over het sprekersvak en benadrukten het belang om bij jezelf te blijven en je eigen pijn en vooroordelen schoon te maken.

Daarbij hebben de deelnemers een mediatraining gekregen van Eppa, een communicatie- en adviesbureau. De training gaf de deelnemers handvatten hoe ze kunnen omgaan met moeilijke vragen en bij de kern van hun verhaal kunnen blijven.

Het Ambassadeursprogramma heeft de deelnemers geholpen bij het ontwikkelen van hun spreekvaardigheden en ondernemerschap, hoe om te gaan met de media en hen de kans gegeven om te groeien en te leren in een nieuwe omgeving met inspirerende trainers. We zijn trots op de geboekte resultaten en zullen deze voortzetten

5. Mental Art voor vrijwilligers

Mental-Art heeft als doel om de vrijwilligers en in hun kracht te zetten en ervoor te zorgen dat zij kunnen doen waarvoor zij bij onze organisatie zijn gekomen, namelijk het ondersteunen van de doelgroep. Zij leren meer over zichzelf en hun valkuilen en worden beter in hun werk. De jongeren krijgen tools aangereikt die zij kunnen inzetten om beter om te gaan met hun emoties, gevoelens en gedachten. Ons doel is om de jongeren er bewust van te maken dat de oplossing vaak al in hen zit.

Beeldende therapie - schilderen, tekenen, met klei werken of meer algemeen creatief bezig zijn ondersteund door een beeldend therapeut, heeft vaak een positief effect op psychosociale problemen van kinderen en jongeren (Bosgraaf, 2020). Mental-Art is een ontwikkelingsprogramma waarbij jongeren onder begeleiding van een creatieve professional, een sociale professional en waar nodig een therapeut, leren werken aan hun mentale gesteldheid. Het programma bestaat uit groepsessies waarbij de jongeren leren om middels een kunstvorm, bijvoorbeeld intuïtief schilderen en kleien, uit hun hoofd te komen en (weer) te leren voelen. Weer in contact te staan met zichzelf, balans te vinden en lichaam en geest weer met elkaar te verbinden.

Het project wordt ook aangeboden voor de jongeren die in begeleiding zijn bij Forsa!

6. Boost Your Future

BYF richt zich op jongeren in de leeftijd van 12 tot en met 17 jaar. In groepsverband gaan zij aan de slag met muziek, mode of film gedurende een periode van ongeveer zes weken. Tijdens deze periode komen de jongeren vier keer samen om te werken aan hun eindproduct. Er is ruimte voor 100 jongeren, wat betekent dat elke groep uit ongeveer 33 à 34 deelnemers zal bestaan. Zij worden vervolgens weer onderverdeeld in groepjes van 5 gedurende het project.

Het doel van het project is om het referentiekader van de jongeren te verbreden door hen inzicht te geven in de diverse mogelijkheden die er zijn. Daarnaast willen we jongeren met verschillende achtergronden (zoals schoolniveau, wijk en culturele achtergrond) met elkaar in contact brengen om hun leefwereld te verruimen. Ook komen de jongeren in aanraking met verschillende rolmodellen uit diverse achtergronden en wordt hun maatschappelijk bewustzijn vergroot door de thema's waar ze mee aan de slag gaan met hun eindproduct. De jongeren worden begeleid via een applicatie in hun leerproces en ontvangen aan het einde een paspoort waarin hun 'Superpowers' (vaardigheden waarin zij goed zijn gebleken) zijn weergegeven. Uiteraard wordt er in het project rekening gehouden met de verschillende niveaus van de leerlingen. Het project wordt afgesloten met een presentatie van hun eindproduct in De Doelen in Rotterdam.